

מתקנים מדרש

ונופת צופים

ענייני ההקפות עם ספר התורה

הגבהת רגל אחת גדולה מאוד

בעל הקדושת יום טוב, אמר פעם בימים האחרונים של סוכות, כשאדם מגביה רגל אחת לרקוד בשמחת תורה, מתקן האדם יותר ממה שעשה מראש השנה עד אחר הימים טובים.

הנשמות מגן עדן מגיעות

מקובל לנו מאבותינו ז"ל זי"ע, אשר בלילי שמחת תורה, באות הנשמות מגן עדן לראות הקפות ושמחת התורה אצל בניהם.

בכי ושירות

שמעתי מזקני החסידים שבהקפה אחת בדינוב אצל הבני יששכר זי"ע היה יותר בכיות מכל הימים הנוראים ביחד. (רבינו זי"ע)

מפרשת וזאת הברכה

תורה ציווה לנו משה מורשה קהלת יעקב: אדם יחידי אינו יכול לקיים את כל המצוות שבתורה, שכן ישנן מצוות שאינן נוהגות אלה אצל כהנים, ולוויים, מלך וכיוצא באלה, אולם בזמן שישראל כולם מלוכדים כאיש אחד ומחבבים איש את רעהו, אזי נחשב כל העם לגוף אחד וממילא נחשבות המצוות שעושה כל אחד כאילו נעשו על ידי כל ישראל, וזאת אומרת שכל אחד מישראל מקיים את כל המצוות שבתורה. זהו שאמר הכתוב 'תורה צוה לנו משה' שש מאות ואחת עשרה המצוות כמניין 'תורה', 'אשר צוה לנו משה' (שכן שתי המצוות "אנכי" ו"לא יהיה לך" נאמרו מפי ה' יתברך בעצמו, ומשה ציווה לנו רק תרי"א מצוות) לא יוכלו להיות לנו ל'מורשה' נצחית ולא נוכל לקיים את כולן, אלא אם תהיה 'קהלת יעקב', שיהיו ישראל כולם מלוכדים כגוף אחד, זהו גם פשוטו של המאמר: 'ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה' (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד) לפי שרק על ידי אהבת ישראל אפשר לקיים את כל התורה.

הושענא רבה ושמחת תורה ג' ימים שמעמידין העולם

בשם הרה"ק רבי אהרן הגדול מפרמישלאן זי"ע שעל ג' הימים האלו הושענא רבה, שמיני עצרת ושמחת תורה עומד כל העולם כולו.

סגולה לכוון בתפילות

מקובל בשם הרה"ק החוזה מלובלין בשם הרה"ק רבינו הבעל שם טוב זי"ע מפי אליהו הנביא זכור לטוב, שמי שמתפלל כראוי לכוון באלו ג' הימים אז מסוגל להתפלל כל השנה בכוונה כראוי. (אבני זכרון)

הושענא רבה

הושע נ"א

מה שאנחנו מתפללין בימים האלו בשם הושענא וכן קורין ליום גמור החתימה יום הושענא רבה, נראה דהכוונה הוא הושענא היינו הושע לנו לקבל צעקתנו בנ"א ימים מר"ח אלול עד היום הנ"א, וגם הושענא-תושיע לנו ביום הנ"א, יום גמור החתימה, מסירת הפתקין, לטובה ולרחמים ולחיים ושלוש וגאולה שלימה, אמן. (בני יששכר)

שמחת תורה

הכנה לאתנה הראת

אמרו בשם צדיקים דכל ההכנות של ימים נוראים מט"ו באב או מראש חודש אלול או מראש השנה והתקיעות, עשרת ימי תשובה ויום הקדוש יום הכיפורים וימים שבין יום הכיפורים לסוכות וסוכות ומצות סוכה וארבעת המינים עם הלולב ויום הושענא רבה וחביטת הערבה, כל אלו העבודות הם רק הכנה לאתנה הראת לדעת, שיוכל כל האדם לומר, 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוהים קים אין עוד מלבדו'.

העלון מוקדש לזכות

רבי אריה חיים בן סלימה שולמית שיחי' ובני ביתו להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים

העלון מוקדש לזכות

אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

לע"נ איש החסד והחינוך הרה"ח ר' חיים שרגא פאווייל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לרפואת יעקב בן מרים לרפוש"ש בתשח"י

נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפוש"ש בתושח"י

לע"נ הילד יניק וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמואק חיוק, ואמונה מתעדכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316

סיפור לשמחת תורה

בממונה הוא בחור עקשן ואינו פוחד מאיש, רק מאלוקים שלו. הוא לא פוחד אפילו מהמנהל של המחנה. תחסוך לעצמן המון אם לא תתחיל אתו. הממונה לא השיב מאומה, אך הוא עבר לידי וקרא לי להיכנס אליו למשרד. זה נכון, שאתה אינך עובד בשבת שלך? שאל. אכן אין אני עובד בשבת השיבותי. ומחר תעבוד הוסיף לשאול. לא אמרתי. מודע, מחר לא שבת? מחר היהודים, חוגגים חג, אני לא עובד בשבתות ובחגים, הסברתי לו. איזה חג יש לכם מחר? שאל. מחר אנו חוגגים את הימים האחרונים של חג הסוכות, אמרתי והסברתי לו מה זה סוכות. הוא אמר ששמעו על החג הזה והוא יודע כי יש יהודים הבונים סוכות. היו לו פעם שכנים שבנו סוכה. הוא מסכים שאני לא אעבוד מחר, אולם הוא מבקש שאני אצא יחד עם כולם, כי לא אוכל להישאר בצריף לבדי, אחרת יהיה לא טוב, לא לי ולא לו. אצא יחד עם כולם, אך לא אעבוד. הסכמתי ברצון והודיתי לו על כך.

למחרת היום יצאתי עם כל הקבוצה למקום שבו נעשתה העבודה. ראש הקבוצה חילק את האנשים לחוליות קטנות ונתן לכולם את ההוראות האחרונות ביחס לעבודת היום. אותי הוא השאיר לסוף ולאחר שמלמל משהו מעין, השתדל להיעלם או להיראות עסוק, הלך לדרכו. אתה יכול לתאר לעצמך כמה מאושר הייתי. חיפשתי לעצמי מקום שקט שבו אוכל להתפלל באין מפריע. היה זה צריף בלתי גמור ואני נכנסתי מבלי לאבד זמן, כדי להתחיל בהכנותי לתפילת החג. הייתי במצב רוח מרוומם ולבי עלה על גדותי, תוך שאני מודה, מהלל ומשבח לה' על עזרתו. התפללתי לאט ובכוונה מלאה וכאשר עמדתי כבר לסיים את התפילה, נכנס מישהו בריצה וצעק, כי הוא מחפש אותי כל הזמן ושאלו עמו תיכף ומיד!

לא ידעתי מה קרה והלה צועק שהוא שמח שמצא אותי ושלמען השם נרוץ מהר יותר. רצנו כל עוד נפשנו בנו ואני שאלתי תוך כדי ריצה מה קרה. הוא סיפר לי כי ראש הפלוגה קיבל הודעה שמנהל המחנה הראשי עומד לבוא כדי לערוך ביקורת במחנה ולראות את האסירים. "לצורך זה נערך מפקד וראש הפלוגה נזכר לפתע כי אתה 'חסד' לו. הוא נבהל מאד, ממש 'תפס קריזה' ושלח אנשים שיחפשו אחריו בכל מקום ויביאו אותך תיכף ומיד..."

כאשר הגענו למחנה כל האסירים כבר עמדו בשורה, מוכנים למפקד. ראש הפלוגה היה חיזור ונרגש, אולם כאשר ראה אותי, נשם לרווחה. כעבור רגע הגיע המנהל הראשי. המפקד עבר בשלום והכל נמצא בסדר גמור. מיד אחרי שההוא הלך, בחר ראש הפלוגה בשני אנשים שתפקידם יהיה "לשים עין" עלי. הוא לא היה מוכן "להסתכן" ששוב אאבד לו והוא יצטרך לשאת בתוצאות. למרות הבטחותי החגיגיות, עמד ראש הפלוגה על כך שהשניים ילוו אלי, בכל אשר אלך.

"למחרת היום היה זה שמחת תורה הלכו כולם לעבוד ואילו אני ושני 'שומרי', הלכנו ליער הסמוך, ומצאנו לנו מקום נחמד בצל העצים. התיישבנו ואני הייתי שמח וטוב לב על שהצלחתי לא לחלל את החג ולא לעבוד בזמן שמחתנו, הלא הוא שמחת תורה. היה לי חשק לשיר איזה ניגון חסידי וכאילו הם קראו את מחשבותי, נגש אלי אחד משני שומרי ואמר: "אנחנו יושבים כאן ואיננו עושים מאומה. תוכל לשיר לנו משהו, כדי לעזור לנו להעביר את הזמן?" "בחפץ לב, השבתי להם הנה מנגינה חגיגית, מותאמת במיוחד לחג ואתם תהנו לשמוע אותה". באומרי זאת, עצמתי את עיני ונתתי את קולי בשיר. הדבר היחיד שהיה בראשי באותה שעה, כי הנה שמחת תורה היום ואני שר שירי חג ושירים חסידיים המתאימים לענייני דיומא. וכאשר סיימתי, מחאו השניים כף וקראו "בראבו! הידד!"

כאשר חזרנו למחנה סיפרו השניים לכל השאר, כי אני יודע לשיר מנגינות משמחות, הנוגעות ללב. הללו ביקשוני לשיר גם באוניהם ואני שרתי. ולפתע הרגשתי צורך עז גם לרקוד. ואכן יצאתי בריקוד נלהב הרי שמחת תורה היום, לא כך?! וכל ה"קהל" שראה אותי רוקד, מחא כף לקצב הריקוד והמנגינה העליזה.

תוך כדי שירה וריקוד נשכחה מלבי העובדה שאני אסיר במחנה סובייטי ודיני כדן עבד שאינו עומד ברשות עצמו. נשכח המחנה, נשכחה סיביר נשכח הכל. נותרה רק השמחה, שמחת התורה וברוחי ונפשי הייתי אותה שעה בליובאוויטש והשתתפתי בהקפות העליות כמימים ימימה". זהו הסיפור שהזקן שאינו זקן כל כך סיפר לי.

ההקפות בבית המדרש הליובאוויטשי שבברוקלין היו בעיצומן. צעירים, ילדים וזקני החסידים רקדו בהתלהבות, כשהם מושכים אל תוך מעגלי הרוקדים אנשים שבאו כדי לראות את השמחה, אך לאו דווקא להשתתף בה. התלהבותם הסוחפת של החסידים משכה גם את הללו, שהפכו עתה למשתתפים שמחים בריקוד ההמוני בהרגישם צורך נפשי ליטול חלק בשמחה שהיא שמחתה של התורה. בין הרוקדים בלט חסיד זקן עם זקן לבן וארוך, פניו חרושות קמטים ועיניו בורקות. פניו העידו על שנות סבל שהיו מאחוריו, שנים שבהן עשה בגלות והתענה במחנות הריכוז של המשטר הסטליניסטי. אולם צעדיו המאושרים, ריקודו הנלהב ועיניו הגדולות הירות זיקים העידו כי "הזקן" עדיין אינו זקן כל כך. כמו חסידים רבים אחרים, סבל גם הוא רבות בבתי הכלא הסובייטיים, אולם לא נתן למאורעות האכזריים למחוק את הארשת החסידית השמחה מעל פניו.

רקדתי על ידו כשידי נוגעת קלות בכתפו. רקדנו במעגל, לקול ניגוני הקפות עליזים שנשמעו מפי מאות פיות. בתום ההקפה הראשונה התיישב הזקן על ספסל ואני ישבתי לידו. ניצלתי את ההזדמנות, כדי להיכנס בשיחה אתו, בתקווה שאשמע ממנו על חייו בשנים שעשה מאחורי מסך הברזל. "אמור נא לי, רבי אשר" אמרתי לו, כאשר ראיתי כי הוא שוקע בהרהורים. "אילו זכרונות מעוררים אצלך ההקפות הללו?"

ר' אשר התנער מהרהוריו ונראה היה שהוא מוכן להשיב על שאלתי. "כן, ידידי" אמר "ההקפות הללו אכן מחזירות אותי לאחת התקופות האפלות ביותר של חיי.

"היה זה בשנת 1953, כאשר נשפטתי להישלח למחנה עבודה בסיביר המזרחית. היה זה מקום מבודד "להפליא", מוקף יערות עבותים, בקרבת אומסק, שנקרא "בין הנהרות", מכיוון שהיה ממוקם בין נהרות. "במחנה זה היו כלואים מאחורי גדרות התיל כשלושת אלפי עובדי כפייה. רובם נשלחו לכאן בשל פעילות "אנטי-מהפכנית" (כך קראו בברית המועצות לכל דבר שנדמה היה להם כי הוא נוגד את המשטר) וביניהם לאומנים אוקראינים וסתם פושעים מכל המינים והסוגים. "עובדי הכפייה היו מחולקים לפלוגות, ובראש כל פלוגה עמד ממונה. בראש כל המחנה עמד מנהל (נצ'לניק) שהפיל את חיתתו על כולם. לכל פלוגה היו צריפים שלה, ובהם דרגשים עשויים מעץ קשה, עליהם ניסו עובדי הכפייה להניח את גופם הדואב ולנוח קמעה על המזרנים הממולאים קש".

"איזו עבודה עבדתם שם?" הוספתי לשאול "אני בטוח כי לא הייתה זו עבודה קלה וכלל וכלל". "אתה צודק ידידי" השיב, "אין זה סיפור 'חגיגי' המתאים ליום טוב, אולם אני רואה שאתה סקרן לשמוע, ובכן אמשיך בסיפורי בהפסקה השניה שבין הקפה להקפה". שוב הלכנו לרקוד וברגע שההקפה השניה נסתיימה, נטלתי את ר' אשר והולכתיו אל פינה שקטה יחסית, שם התיישבנו והוא המשיך בסיפורו.

"שאלת אותי איזו מין עבודה עבדנו שם? כפי שסיפרתי לך, היה המחנה מוקף יערות ועבודתנו היתה לכרות עצים, לנסרם ולעבדם, על-מנת שיוכלו להשתמש בהם למטרות שונות, ביניהן בניה. בין השאר בנינו גם צריפי עץ וכל דבר אחר, שנדרשנו לעשות.

"יום אחד היה זה הושענא רבה קיבל הממונה על הפלוגה שלנו פקודה להעביר 18 אנשים לפלוגה אחרת, יצא לי להיות אחד מהם, יהודי יחיד בין 17 גויים. מיד כשהגענו לצריפי הפלוגה האחרת, חיפשתי מקום נסתר, באיזו פינה, כדי שאוכל להתפלל בשקט, מבלי לעורר יותר מדי תשומת לב. אתה יכול להאמין לי, כי זה לא היה דבר פשוט כלל וכלל.

"בסופו של דבר בחרתי לי דרגש באחת הפינות, שקיוויתי שתענה על הצרכים המיוחדים שלי. תוך שאני מתפלל, שמעתי שאחד מאלה שבאו אתנו, מדווח לממונה החדש ואומר לו: "נשלחנו כאן שמונה עשר איש, בינינו יהודי אחד. הנה הוא, שם (והצביע לעברי), הוא לא עובד ביום המנוחה שלו, בשבת". "ברצינות?" שאל הממונה בלעג מושחז. "אצלי הוא יעבוד כמו ילד טוב, בשבת או בכל יום אחר". "שמע לעצתי ועזוב את היהודי במנוחה" שמעתי את האיש מפציר